

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до практичних занять та самостійної роботи
з навчальної дисципліни

«ЕЛЕКТРОННЕ УРЯДУВАННЯ»

*(для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
всіх форм навчання зі спеціальності
281 – Публічне управління та адміністрування)*

Харків
ХНУМГ ім. О. М. Бекетова
2024

Методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Електронне урядування» (для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти всіх форм навчання зі спеціальності 281 – Публічне управління та адміністрування) / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова ; уклад. С. О. Гайдученко. – Харків : ХНУМГ ім. Бекетова, 2024. – 21 с.

Укладач д-р наук з держ. упр., проф. С. О. Гайдученко

Рецензент

Н. О. Кондратенко, доктор економічних наук, професор, професор кафедри менеджменту і публічного адміністрування Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова

Рекомендовано кафедрою менеджменту і публічного адміністрування, протокол № 1 від 20 серпня 2024 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ТА ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ.....	5
Тема 1–2 Концептуальні основи електронного урядування.....	5
Тема 3–4 Електронна демократія та електронна держава.....	7
Тема 5–6 Електронні адміністративні послуги.....	9
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ: СВІТОВИЙ ДОСВІД І УКРАЇНСЬКА СПЕЦИФІКА.....	10
Тема 7–8 Державна політика та державне управління розвитком інформаційного суспільства та електронного управління.....	10
Тема 9–10 Захист інформації у системах електронного управління.....	11
Тема 11–12 Електронний документообіг.....	13
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3 ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ.....	15
Тема 13–14 Оцінювання, моніторинг та прогнозування розвитку інформаційного суспільства та електронного управління.....	15
Тема 15–16 Географічні інформаційні системи (ГІС) у державному управлінні та місцевому самоврядуванні.....	16
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	19

ВСТУП

На сучасному етапі розвитку суспільства спостерігаються процеси, що обумовлені динамічним розвитком цифровізації суспільства та охоплюють все більше галузь публічного управління. У цих умовах діяльність органів влади як на державному, так і на місцевому рівнях залежить від здатності формувати, впроваджувати та ефективно застосовувати нові інформаційні технології фактично у всіх сферах життєдіяльності громадян.

Освоєння та впровадження цифрових технологій в публічному управлінні має низку переваг, а саме: зниження корупційних ризиків, можливість швидко та дистанційно надавати державні послуги громадянам, здійснювати соціальну підтримку, оперативно доводити рішення до населення, мати зворотний зв'язок від мешканців населених пунктів. Особливо зараз, коли ведуться воєнні дії на території України, актуальність інформування населення зростає, бо потрібна оперативна інформація для збереження життя щодо захисту та надання послуг громадянам. Інформація про можливі загрози, зони небезпеки та поради безпеки може допомогти громадянам захистити себе та свою сім'ю. Оперативне розповсюдження інформації може врятувати життя. Інформування населення про публічні послуги сприяє покращенню взаємодії між владою та громадянами, спрощенню процедур отримання послуг та підвищенню якості життя населення.

Трансформаційні процеси публічного управління передбачають використання системи електронного урядування, яка стимулює розвиток територіальних громад. Постійний моніторинг, який здійснюється органами публічної влади, надає можливість своєчасно визначати проблемні питання, аналізувати та оптимізувати умови діяльності та життя громадян. У територіальних громадах зростає необхідність у формуванні ефективної стратегії та оптимізації системи управління на міському рівні, а саме завдяки впровадженню новітніх інформаційних технологій у діяльність органів місцевого самоврядування.

Метою викладання навчальної дисципліни «Електронне урядування» є формування комплексу професійної компетентності щодо системи електронного урядування з використанням новітніх інформаційних і комунікаційних технологій задля поліпшення рівня і якості державних послуг громадянам і подальшого інноваційного розвитку публічної служби.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ТА ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ

Тема 1–2 Концептуальні основи електронного урядування

Мета заняття: закріпити теоретичні знання з концептуальних основ електронного урядування; визначити актуальні проблеми електронного урядування; ознайомитись з нормативно-правовим забезпеченням впровадження електронного урядування в Україні.

Запитання для самоконтролю

1. Електронний уряд і електронне урядування: поняття і суть.
2. Поняття інформаційного суспільства. Назвіть основні риси і особливості сучасного інформаційного суспільства.
3. Основні цілі, завдання електронного урядування в Україні.
4. Зміст етапів електронного урядування в Україні.
5. Основні модулі електронного урядування в західних країнах.
6. Нормативно-правове забезпечення впровадження електронного урядування та інформатизації.

Завдання 1

Сформулюйте основні чинники впливу на розвиток і впровадження електронного управління (що сприяло розвитку і впровадженню електронного управління).

Які передумови виникнення системи електронного управління?

Завдання 2

Сформулюйте основні ризики і проблеми впровадження і функціонування електронного управління в Україні (на центральному, регіональному і місцевому рівні) [10].

Завдання 3

Вітчизняний досвід впровадження електронного управління. Знайдіть, проаналізуйте і підготуйте аналітичний матеріал про впровадження електронного управління на загальнодержавному або місцевому рівні (Верховної Ради, Президента, Кабінету Міністрів, області, району, міста, організації, на вибір студента, але без збігів).

Завдання 4

Вивчити існуючу нормативно-правову базу з е-урядування, використовуючи сайти Президента України (www.president.gov.ua), Верховної Ради України (www.rada.gov.ua) та Кабінету Міністрів України (www.kmu.gov.ua).

Побудувати існуючу ієрархію документів з е-урядування, ув'язав їх з відповідними документами з питань інформатизації, розбудови інформаційного суспільства, інформаційної політики та політики інформаційної безпеки.

Запропонувати шляхи удосконалення системи нормативно-правових документів з е-урядування [2].

Завдання 5

Назвіть основні документи (Директиви та Рекомендації), якими керуються у Європейських країнах під час побудови системи електронного урядування.

Розкрити основні принципи електронного урядування, викладені у «Рекомендаціях з е-урядування Кабінету Міністрів Ради Європи».

Завдання 6

Проаналізувати зарубіжний досвід розвитку електронного урядування та електронної демократії.

У роботі варто проаналізувати такі основні питання:

1. Стан та історія впровадження електронного урядування в обраній країні.
2. Державна політика щодо розвитку електронного урядування.
3. Нормативно-правове забезпечення електронного урядування.
4. Урядові портали (які є і їхнє призначення).
5. Надання електронних послуг.
6. Стан та нормативно-правове забезпечення розвитку електронної демократії.
7. Електронне голосування: стан та виклики.
8. Електронний парламент (чи є він і в якому стані).
9. Інші особливості впровадження електронного урядування у зазначеній країні (наприклад, використання інформаційно-комунікаційних технологій органами публічної влади, бізнесом, громадськими організаціями).
10. Проблеми, тенденції та загрози у сфері захисту приватності.
11. Висновки і рекомендації щодо можливості застосування досвіду впровадження електронного урядування цієї країни для України з урахуванням освітньо-професійної програми, на якій навчається студент.

Робота має бути оформлена у вигляді презентації Power Point [11].

Тема 3–4 Електронна демократія та електронна держава

Мета заняття: ознайомлення студентів з основами електронної демократії, понятійним апаратом, сутністю, принципами, пріоритетними напрямками, основними завданнями, механізмами, загальносвітовими тенденціями та досвідом провідних країн, основними проблемами з впровадження електронної демократії та шляхами їхнього розв'язання [2].

Запитання для самоконтролю

1. Демократія як політичний режим: поняття та принципи.
2. Електронна демократія: поняття, сутність, цілі, особливості. Основні переваги е-демократії.
3. Елементи електронної демократії. Сектори та інструменти електронної демократії.
4. Етапи розвитку електронної демократії.
5. Пріоритетні напрями розвитку електронних консультацій із громадянами. Інформаційна взаємодія органів влади та зацікавленої громадськості.
6. Електронне голосування: поняття, сутність, переваги. Електронний парламент: поняття, сутність, принципи діяльності, мотиви застосування.
7. Вебсторінки у парламентській діяльності. Методи спілкування парламентаріїв та парламентських структур із громадянами.
8. Цифрова нерівність за впровадження системи електронного управління: поняття, причини виникнення, напрями подолання.

Завдання 1

Сформулюйте, які умови необхідні для успішної реалізації «електронної демократії» в Україні. За допомогою інтернету та інших джерел інформації наведіть конкретні приклади інструментів «електронної демократії» в Україні, інших країнах світу та розкрийте їхній зміст.

Завдання 2

Проаналізуйте сайт Верховної ради України:

1. Оглядово ознайомитись із структурою сайту Верховної Ради України (www.rada.gov.ua).
2. Виявити наявність фактографічної інформації на сайті; інформації про керівників депутатських фракцій; комітетів; контактної інформації.
3. Охарактеризувати можливості пошуку офіційних документів на сайті.

4. Навести приклади знайдених на сайті офіційних документів (повна назва, адреса ресурсу).

5. Вказати додаткові відомості про документ (дата прийняття, внесення змін, публікація документу тощо).

6. Можливість переходу на портали інших державних органів.

7. Інформаційне наповнення (яка інформація представлена), оновлення інформації.

8. Інформаційні послуги (що надаються).

9. Інші характеристики сайту.

Завдання 3

Проаналізуйте Урядовий портал:

1. Ознайомитись з Урядовим порталом (www.kmu.gov.ua).

2. Охарактеризувати структуру порталу.

3. Виявити наявність фактографічної інформації на сайті; інформації про посадових осіб; контактної інформації.

4. Охарактеризувати можливості пошуку офіційних документів на сайті.

5. Навести приклади знайдених на порталі офіційних документів (повна назва, адреса, додаткові відомості про документ).

6. Можливість переходу на портали інших державних органів.

7. Інформаційне наповнення (яка інформація представлена), оновлення інформації.

8. Інформаційні послуги (що надаються).

9. Інші характеристики сайту.

Завдання 4

Проаналізувати сайти міністерств, інших центральних органів виконавчої влади (п'яти на вибір) щодо можливостей:

1) оцінки і контролю їхньої діяльності з боку суспільства та бізнесу за допомогою технологій електронного урядування;

2) участі громадян, громадських організацій та суб'єктів господарювання у формуванні державної політики.

Завдання 5

Обрати орган влади чи орган місцевого самоврядування для вивчення досвіду використання електронних петицій та виконати такі завдання: ознайомитися з технологією реєстрації електронних петицій; проаналізувати зміст електронних петицій. Звернути увагу на: оформлення порталу, його сприятливий інтерфейс; навчальні деморолики щодо реєстрації електронних петицій на порталі [4].

Завдання 6

Проаналізувати можливості Центральної виборчої комісії щодо забезпечення інтерактивного голосування.

Тема 5–6 Електронні адміністративні послуги

Мета заняття: ознайомлення студентів з електронними послугами органів публічної влади в Україні та за кордоном.

Запитання для самоконтролю

1. Електронні адміністративні послуги: поняття, сутність, характеристики, класифікація, стандарти форматів опису.
2. Організаційно-управлінські засади реалізації електронних послуг органів державної влади та органів місцевого самоврядування.
3. Розроблення та впровадження порталів послуг органів влади. Портал Дія.
4. Організація надання електронних державних (муніципальних) послуг в Україні на центральному, регіональному та місцевому рівнях.
5. Зарубіжний досвід надання електронних державних та муніципальних послуг.

Завдання 1

Визначте основні електронні адміністративні послуги, що надаються органами публічної влади в Україні та у зарубіжних країнах.

Завдання 2

Ознайомтеся з такими сайтами:

- 1) Урядовий портал Великобританії (gov.uk);
- 2) Єдиний портал державних і муніципальних послуг Естонії (eesti.ee);
- 3) Єдиний портал публічних послуг Франції (service-public.fr);
- 4) Портал електронного уряду Республіки Казахстан (egov.kz). Щодо

кожного порталу виконайте такі завдання:

- проаналізуйте структуру порталу та оцініть зручність навігації, повноту його інформаційного наповнення;
- визначте його переваги та недоліки порівняно з відомими вам українськими аналогами.

Подайте отримані результати під час обговорення теми в аудиторії [8].

Завдання 3

Як Ви вважаєте, чи доцільно враховувати зарубіжний досвід. Що саме із зарубіжного досвіду на Ваш погляд доцільно запровадити?

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ: СВІТОВИЙ ДОСВІД І УКРАЇНСЬКА СПЕЦИФІКА

Тема 7–8 Державна політика та державне управління розвитком інформаційного суспільства та електронного управління

Мета заняття: вивчення вимог до формування та реалізації державної політики та державного управління розвитком інформаційного суспільства та електронного управління.

Запитання для самоконтролю

1. Поняття «державна політика». Етапи розробки державної політики.
2. Державні цільові програми поняття та види.
3. Державна (національна) інформаційна політика, її ціль, зміст, основні завдання.
4. Інформаційно-технологічна інфраструктура, характеристика її компонентів. Інформаційні ресурси органів у структурі державної влади.
5. Основні завдання управління інформаційними ресурсами.
6. Проблеми інформаційно-аналітичної діяльності в органах державної влади та органах місцевого самоврядування України.

Завдання 1

1. Проаналізувати Концепцію розвитку електронного урядування в Україні, схвалену розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20.09.2017 № 649.
2. Мета і строки реалізації Концепції.
3. Для досягнення мети Концепції потрібно забезпечити виконання комплексних заходів за такими напрямками, що включає:
  - модернізація публічних послуг та розвиток взаємодії влади, громадян і бізнесу за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій;
  - модернізація державного управління за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій;
  - управління розвитком електронного урядування.
3. Очікувані результати.

Завдання 2

Зробити розгорнутий аналіз сайту обласної державної адміністрації:

1. Розкрити його структуру та охарактеризувати основні елементи.

2. Виявити наявність фактографічної інформації на сайті; інформації про посадових осіб; контактної інформації.

3. Охарактеризувати можливості пошуку офіційної інформації на сайті.

4. Навести приклади знайдених на сайті офіційних документів (повна назва, адреса, додаткові відомості про документ).

5. Проаналізувати такі позиції, як: складові карти сайту, функціональні завдання, склад інформаційного забезпечення, склад технологічного забезпечення, можливість переходу на портали інших державних органів, інформаційне наповнення, оновлення інформації, інформаційні послуги.

6. Зробити порівняльний аналіз сайтів обласних державних адміністрацій різних областей, скласти порівняльну таблицю. Надати висновки.

Завдання 3

Класифікувати основні сектори взаємодії в електронному уряді. Дати визначення та охарактеризувати особливості взаємодії в цих секторах. Проаналізуйте на сайті обраного Вами органу публічної влади приклади сервісів з сектора G2C (уряд-громадянам).

Завдання 4

Проаналізувати сайт Офіційний сайт Харківської міської ради, міського голови, виконавчого комітету. Ознайомитися з порядком подання петиції (<https://petition.city.kharkov.ua/>). Надати рекомендації щодо удосконалення сайту.

Завдання 5

Ознайомитись з Національною стратегією електронної ідентифікації (URL:http://dknii.gov.ua/sites/default/files/wb_eid_20_03_0.pdf). Визначити основні положення.

Тема 9–10 Захист інформації у системах електронного управління

Мета заняття: ознайомити студентів з «наявними та потенційними загрозами національній безпеці в інформаційній сфері, загрозами діяльності державних органів та громадян в умовах електронного урядування, опанувати основні принципи безпечного використання можливостей електронного урядування; сформуванню уявлення про технології захисту інформації, сучасні засоби захисту інформації у відкритому інформаційному просторі» [2].

Запитання для самоконтролю

1. Державна політика інформаційної безпеки. Нормативно-правова база з питань інформаційної безпеки та захисту інформації. 2. Загрози особі, суспільству та державі, обумовлені впровадженням інформаційно-комунікаційних технологій, зокрема, електронного урядування.

3. Основні принципи та задачі захисту інформації в електронному урядуванні. Пріоритетні напрями забезпечення захисту інформації в електронному урядуванні.

4. Технології підтримки цифрових комунікацій публічних службовців. Цифрові технології підтримки співпраці публічних службовців.

5. Впровадження електронного урядування на місцевому рівні в Україні.

Завдання 1

Визначте загрози особі, суспільству та державі, обумовлені впровадженням інформаційно-комунікаційних технологій, зокрема електронного урядування.

Заповніть таблицю «Загрози інформаційній безпеці України»

Загрози (внутрішні, зовнішні)	Чинники ескалації (причини поширення)	Можливі негативні наслідки

Завдання 2

Заповніть таблицю «Структура компонентів національної інфраструктури захисту інформації».

НАЦІОНАЛЬНА ІНФРАСТРУКТУРА ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЇ				
Законодавча компонента	Технічна компонента	Організаційна компонента	Економічна компонента	Методологічна компонента

Завдання 3

Ознайомитися з директивами ЄС з питань кібербезпеки та захисту персональних даних. Ознайомтеся з вимогами Стратегії національної безпеки в інформаційній сфері. Ознайомтеся з вимогами Доктрини інформаційної безпеки України [2].

Завдання 4

Заповніть таблицю «Система інформаційної безпеки відносин соціальних об'єктів у межах впровадження електронного урядування».

Форми взаємодії	Чинник загрози	Можливий наслідок	Шляхи попередження загроз
«Уряд-громадяни»			
«Уряд-бізнес»			
«Уряд-уряд»			

Тема 11–12 Електронний документообіг

Мета заняття: ознайомити студентів з основними аспектами впровадження електронного документообігу, а також розглянути технологію застосування електронного цифрового підпису.

Запитання для самоконтролю

1. Визначення електронного документа та його основних ознак. Життєвий цикл електронного документа.
2. Особливості електронного документообігу в умовах електронного урядування. Основні засади електронного документообігу в органах державної влади та органах місцевого самоврядування.
3. Основні визначення електронного цифрового підпису. Ключі електронного цифрового підпису. Технології використання електронного цифрового підпису в системі електронного документообігу.
4. Нормативне забезпечення систем електронного документообігу.
5. Зміст реінжинірингу адміністративних процесів. Роль інформаційних технологій у реінжинірингу. Системи електронного документообігу в реінжинірингу адміністративних процесів.

Завдання 1

Провести аналіз використання систем електронного документообігу (СЕД) та електронного цифрового підпису (ЕЦП) в установі (органі влади) за напрямками:

– застосування систем електронного документообігу в органах виконавчої влади та органах місцевого самоврядування електронного документа, електронного цифрового підпису як його складової, використання переваг автоматизованого обміну документами між відомствами та побудова електронної звітності;

– переваги електронного документообігу порівняно з паперовим документообігом, класифікація та досвід впровадження.

Завдання 2

Підписати документ електронним цифровим підписом за допомогою Центрального засвідчувального органа (<https://czo.gov.ua/>).

Завдання 3

Проаналізувати вебпортали з інструментами електронного урядування у сфері запобігання корупції зарубіжних країн та України (Електронні закупівлі; Електронні звернення; Електронні петиції; Використання публічних коштів; Обговорення проєктів нормативно-правових актів). Надайте загальну характеристику функціонування вебпорталу в зарубіжній країні та опишіть основні інструменти протидії корупції, які застосовуються. Визначте вдалі та невдалі інструменти. Проведіть аналіз українського ресурсу. Складіть порівняльну характеристику.

На основі проведеного аналізу надайте пропозиції щодо покращення роботи українського ресурсу. Оформити результати виконання завдань у вигляді презентації.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3 ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ

Тема 13–14 Оцінювання, моніторинг та прогнозування розвитку інформаційного суспільства та електронного управління

Мета заняття: поглибити знання щодо оцінювання, моніторингу та прогнозування розвитку інформаційного суспільства та електронного управління.

Запитання для самоконтролю

1. Розвиток електронного урядування та електронної демократії як напрям національної інформаційної політики.
2. Індекс мережевої готовності (NRI).
3. Глобальний інноваційний індекс (GII).
4. Індекс розвитку інформаційно-комунікаційних технологій (IDI).
5. Національна система індикаторів рівня розвитку інформаційного суспільства.
6. Індекс розвитку електронного уряду (EGDI).
7. Індекс електронної участі (EPI).
8. Моніторинг розвитку електронного урядування в Україні.

Завдання 1

Що таке електронні інформаційні ресурси. Надайте схематично класифікацію електронних інформаційних ресурсів.

Електронні інформаційні ресурси органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

Завдання 2

1. Наведіть ключові складові базової моделі Національної інформаційної політики ЮНЕСКО. Які завдання створення електронного уряду визначаються в цій моделі?

2. Наведіть структуру та опишіть складові індексів NRI, GII та IDI.

3. Визначте за допомогою інтернет-джерел, звітів ООН індекси NRI, GII та IDI по європейських країнах. Яке місце посідає Україна у відповідному рейтингу?

4. Побудуйте сукупну таблицю за цими рейтингами та визначте сукупну рейтингову оцінку за ними [6].

Завдання 3

1. Наведіть структуру та опишіть складові індексів EGDI та EPI.
2. Визначте, у якому з наведених індексів використовується як субіндекс індекс EGDI.
3. Який з індексів корелює з індексом запобігання корупції?
4. Визначте за допомогою інтернет-джерел, звітів ООН індекси EGDI та EPI по європейських країнах. Яке місце посідає Україна у відповідному рейтингу?
5. Побудуйте сукупну таблицю за цими рейтингами та визначте сукупну рейтингову оцінку за ними [6].

Тема 15–16 Географічні інформаційні системи (ГІС) у державному управлінні та місцевому самоврядуванні

Мета заняття: ознайомити студентів з практичними можливостями застосування географічних інформаційних систем, зокрема, на рівні територіальної громади.

Запитання для самоконтролю

1. Поняття географічної інформаційної системи. Галузі застосування ГІС.
2. Класифікація географічних інформаційних систем.
3. Компоненти географічних інформаційних систем. Структура ГІС. Підсистема введення, підготовки та попередньої обробки інформації. Підсистема збереження, оновлення й керування базами даних. Підсистема обробки інформації, моделювання й аналізу даних. Підсистема контролю, візуалізації та виведення інформації.
4. Завдання, які вирішує ГІС. Функції ГІС. Застосування геоінформаційних систем у діяльності муніципалітетів великих міст.
5. Електронна взаємодія органів публічної влади. Єдина система електронної взаємодії. Стан та тенденції розвитку електронної взаємодії в Україні. Реалізація електронної взаємодії у європейських країнах.

Завдання 1

Проаналізувати модулі геоінформаційної системи територіальної громади. Розкрити зміст кожного модуля.

Геоінформаційна система територіальної громади:

(URL: <https://magneticonemt.com/geoinformatsijna-systema-dlya-upravlinnya-potentsialom-silskyh-terytorij/>).

Модулі геоінформаційної системи територіальної громади:

- містобудівний кадастр;
- земельний кадастр громади;
- управління інженерними мережами;
- управління транспортною інфраструктурою;
- управління соціальною інфраструктурою;
- управління інвестиційними об'єктами;
- управління комунальним майном;
- управління туристичною галуззю;
- управління об'єктами культурної спадщини;
- управління водним господарством;
- управління відходами;
- модуль електронних звернень;
- модуль інвентаризації активів громади.

Завдання 2

Командний проєкт

Для виконання проєкту необхідно сформувати команду. Склад команди узгодити з викладачем та обрати проблему, яка потребує вирішення.

Орієнтовний перелік основних етапів роботи над проєктом:

1. Визначити проблему.
2. Відшукати фактори, що її породжують.
3. Ознайомитися із відповідним зарубіжним досвідом.
4. Проаналізувати нормативно-правове регулювання, яке стосується проблеми.
5. Визначити всіх стейкхолдерів (зацікавлених осіб) – хто «за» і «проти».
6. Запропонувати можливі варіанти розв'язання проблеми.
7. Застосувати для розв'язання проблеми інструменти і технології електронного урядування / електронної демократії.
8. Оформити звіт з проєкту та презентувати його виконання.
9. Підготувати відеоролик проєкту (або презентацію).

До захисту командного проєкту обов'язково має бути підготовлена і належно оформлена презентація.

Орієнтовна тематика командних проєктів

1. Міграційна політика України та використання засобів електронного урядування.
2. Розвиток «Розумних міст» в Україні.

3. Можливості розвитку порталу Дія з урахуванням зарубіжного досвіду.
4. Розробка розумних технологій з напрямів: екологія, мобільність, будівництво, туризм, енергетика.
5. Розумні інструменти електронної демократії, можливості їхнього застосування у сучасному суспільстві.
6. Розумні електронні послуги, можливості їхнього розвитку з використанням зарубіжного досвіду.
7. Захист приватності і розумні технології.
8. Розумна медицина та догляд за літніми людьми.
9. Розвиток «Цифрової грамотності населення» та подолання «цифрової нерівності».
10. Розвиток «Цифрової інклюзії», інструменти електронного урядування для людей з обмеженими можливостями.
11. Розвиток розумних енергосистем та кібербезпека.
12. Запропонована вами тема [11].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бібліотеки та електронне урядування : навчальна програма для студентів спеціальності «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія» денної і заочної форми навчання / уклад. О. В. Бобришева. – Київ, 2011. – 40 с.
2. Електронне урядування : робоча навчальна програма дисципліни «Електронне урядування» для слухачів спеціальності «Управління суспільним розвитком» освітньо-кваліфікаційного рівня магістр / уклад. А. І. Семенченко та І. Б. Жиляєв. – Київ: НАДУ, 2012. – 144 с.
3. Електронне урядування та електронна демократія : навч. посіб. : у 15 ч. / за заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака. – Київ, 2017. – Частина 2 : Семенченко А. І. Електронне урядування: основи та стратегії реалізації. – Київ : ФОП Москаленко О. М., 2017. – 72 с.
4. Електронне урядування та електронна демократія : навч. посіб. : у 15 ч. / за заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака. – Київ, 2017. – Частина 3 : Грицяк Н. В. Електронна демократія : основи та стратегії реалізації / Н. В. Грицяк, А. І. Семенченко, І. Б. Жиляєв. – Київ : ФОП Москаленко О. М., 2017. – 84 с.
5. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб. : у 15 ч. / за заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака. – Київ, 2017. – Частина 4 : Семенченко А. І. Публічна політика та управління розвитком інформаційного суспільства та електронного урядування / А. І. Семенченко, А. О. Серенок. – Київ : ФОП Москаленко О. М., 2017. – 80 с.
6. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб. : у 15 ч. / за заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака. – Київ, 2017. – Частина 6 : Полумієнко С. К. Моніторинг, оцінювання та прогнозування розвитку системи електронного урядування / С. К. Полумієнко. – Київ : ФОП Москаленко О. М., 2017. – 64 с.
7. Електронне урядування та електронна демократія : навч. посіб. : у 15 ч. / за заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака. – Київ, 2017. – Київ, 2017. – Частина 9 : Електронний документообіг. Реінжиніринг адміністративних процесів в органах публічної влади / С. П. Кандзюба, Р. М. Матвійчук, Я. М. Сидорович, П. М. Мусієнко. – Київ : ФОП Москаленко О. М., 2017. – 64 с.
8. Електронне урядування та електронна демократія : навч. посіб. : у 15 ч. / за заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака. – Київ, 2017. – Частина 10 : Матвійчук Р. М. Електронні послуги / [Р. М. Матвійчук, С. П. Кандзюба]. Київ : ФОП Москаленко О. М., 2017. – 60 с.

9. Електронне урядування та електронна демократія : навч. посіб. : у 15 ч. / за заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака. – Київ, 2017. – Частина 11: Доступ до публічної інформації / [Ю. Б. Пігарев, В. М. Дрешпак, І. С. Куспляк]. – Київ : ФОП Москаленко О. М., 2017. – 60 с.

10. Робоча програма з навчальної дисципліни «Система електронного врядування ІДУ» для слухачів спеціальності «Державне управління» освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» / уклад. А. О. Серенок. – Харків : ХарРІ НАДУ, 2011. – 16 с.

11. Чукут С. А. Основи електронного урядування : навч. посіб. / С. А. Чукут, О. В. Загвойська, Я. Ю. Цимбаленко // КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. – 268 с.

Електронне навчальне видання

Методичні рекомендації

до практичних занять та самостійної роботи
з навчальної дисципліни

«ЕЛЕКТРОННЕ УРЯДУВАННЯ»

*(для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
всіх форм навчання зі спеціальності
281 – Публічне управління та адміністрування)*

Укладач **ГАЙДУЧЕНКО** Світлана Олександрівна

Відповідальний за випуск *М. М. Новікова*
Редактор *О. В. Михаленко*
Комп'ютерне верстання *С. О. Гайдученко*

План 2024, поз. 317М

Підп. до друку 07.10.2024. Формат 60 × 84/16.
Ум. друк. арк. 1,2.

Видавець і виготовлювач:
Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Черноглазівська (Маршала Бажанова), 17, Харків, 61002.
Електронна адреса: office@kname.edu.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК № 5328 від 11.04.2017.